

Prim. MUDr. Milan Hanzl, Ph.D.:

Naším hlavním úkolem je redukce trvalých postižení

Prim. MUDr. Milan Hanzl, Ph.D. končí po více než dvaceti letech ve funkci primáře Neonatologického oddělení. Čemu se chce věnovat? A budeme ho v nemocnici ještě potkávat? Více v rozhovoru, který nám pan primář poskytl.

Pane primáři, vzpomeňte, prosím, na vaše začátky. V jakém roce a v jaké nemocnici jste začínal?

Promoval jsem v roce 1979 na Fakultě dětského lékařství a ihned po promoci jsem přišel do Jindřichova Hradce na Dětské oddělení. Tam jsem nastoupil díky tomu, že zde v té době chyběli lékaři. Já jsem byl totiž původně umístěn jako anesteziolog do Dačic. Když se o mém nástupu dozvěděl tehdejší primář Dětského oddělení v Jindřichově Hradci, MUDr. Hovorka, vyžádal si mne k sobě.

Od počátku mé lékařské kariéry mne to velmi silně táhlo k intenzivní péči či anesteziologii. Má touha dělat akutní medicínu mne neopustila ani na Dětském oddělení. Zpětně musím vyzdvihnout pana primáře Hovorku, který mi na oddělení vytvořil úžasné podmínky pro to, abych se mohl pohybovat jak na oddělení ARO, tak abych se naučil intenzivní novorozeneckou péči.

Na dětském jsem působil až do druhé atestace z pediatrie. Poté jsem se přesunul do Českých Budějovic. Úroveň péče v českobudějovické nemocnici byla na tak vysoké úrovni, že jsem tomuto lákadlu nemohl odolat. V této souvislosti vzpomenu na krásnou radu pana primáře: „Jestli to opravdu myslíš vážně a opravdu tě ten obor tak táhne, jdi do velké nemocnice.“ Pan primář si už tenkrát uvědomoval, že se bude péče centralizovat, a ty závažně nemocné děti budou léčeny v centrech.

V jakém roce jste tedy nastoupil do českobudějovické nemocnice?

V únoru roku 1987 jsem nastoupil na Dětské oddělení českobudějovické nemocnice na pozici ordináře intenzivní péče u pana primáře, nynějšího profesora, Miloše Velemínského. Pozice ordináře dnes odpovídá funkci specialisty. Díky mému působení v jindřichohradecké nemocnici jsem byl ale s českobudějovickým Dětským oddělením již tři roky v kontaktu, takže jsem byl ve výhodě, zdejší prostředí jsem znal. Z Jindřichova Hradce jsem sem jezdil sloužit a učit se intenzivní péči.

Od roku 1987 jste zde tedy natrvalo. Jaké byly počátky tohoto oboru?

V rámci Dětského oddělení existovala stanice pro nedonošené a patologické novorozence. V roce 1983 vzniklo první samostatné Novorozenecké oddělení v celé České republice. Poté následovalo například Podolí. Dnes je neonatologie nástavbovým obor pediatrie.

Vzpomeňme tedy na váš nástup na pozici primáře a na vývoj tohoto oboru...

Nastoupil jsem na pozici primáře v roce 1997. Z této pozice tedy odcházím po 22,5 letech. Když jsem do funkce nastupoval, už tehdy bylo technické vybavení na velmi vysoké úrovni. Co jsme ale museli budovat od začátku, byl nový styl práce. Nastupoval jsem do funkce v době, kdy výsledky našeho perinatologického centra nebyly zcela ideální. První úkol byl tedy jasný – zlepšit výsledky, měřeno především specifickou novorozeneckou úmrtností. Spolupráce s primáři na straně druhé, tzn. Dětské oddělení i Gynekologicko-porodnické, byla výtečná. V krátké době se nám podařilo zlepšit výsledky na úroveň ostatních center v České republice a posléze se pohybovat mezi nejlepšími. Museli jsme dále hledat nový styl práce... Jak pracovat s novými technologiemi, jak zavést vývojovou péči, jak efektivně zapojovat rodiče do naší péče či prosazovat zásady týmové práce.

Personál u nás čítá dnes víc jak 90 lidí. V mnoha případech bylo nutné změnit myšlení a přístupy podřízených tak, abychom se mohli posunout na kvalitě poskytované péče dál a výš. Naším cílem bylo větší zapojení rodičů do péče o hospitalizovanou miminko. Řešili jsme také, jak s těmito dětmi zacházet (oblast tzv. vývojové péče) v té rovině, aby až odrostou, nebylo poznat, že na svět přišly mnohem dříve.

Byli jste v této vaší snaze úspěšní?

Myslím, že ano. Podařilo se nám najít ideální rovnováhu mezi činností ošetrovatelskou a léčebnou, což je velmi důležité. Díky podpoře vedení nemocnice patříme po technologické stránce mezi ta perinatologická centra, která mají exkluzivně vybavenou neonatologickou část. Na základě našich zkušeností, které jsme čerpali v místních centrech, ale i po Evropě, jsme dostali jedinečnou příležitost vybudovat perinatologické centrum. Podpora vedení nebyla jen finanční, ale s tehdejšími primáři Gynekologicko-porodnického oddělení MUDr. Petrem Sákem jsme mohli budovu navrhnout tak, aby tady byla maximální návaznost daných provozů. Plnohodnotně jsme se na stavbě tohoto pavilonu podíleli. Vše, co je v klinické praxi možné, je zde dostupné. To je pro naše malé pacienty velmi důležité.

Změnila se za posledních 20 let i úloha rodičů v péči o nedonošené děti?

Ano, dozajista. Maminky a rodiče patří k dítěti ve dne v noci. My jsme velmi rádi, že naše podmínky to umožňují. Co se týče veřejnosti, zde jde změna v přístupu trochu pomaleji. Ještě stále je prostor pro zlepšení ve větším zapojení rodičů do péče o jejich dítě. Bude úžasné, když v budoucnosti využije většina rodičů možnosti být osobně přítomen u léčby či péče o jejich nemocné dítě.

Co pro vás osobně bylo nejtěžší?

Nejtěžší pro mne mnohdy bylo přesvědčit tým lidí kolem mne, abychom určité věci dotáhli do konce. Primář oddělení musí mít jasnou představu, musí sebrat argumenty pro sebe, jasně vědět – touto cestou chci jít, je to přínosné pro děti, pro rodiny i pro celý tým. To nejtěžší je pak o tom přesvědčit lidi kolem sebe. To je velmi náročné.

Co vás naopak hřeje u srdce?

Že máme ideální podmínky pro další rozvoj péče. Dále mám radost z rovnováhy, která je mezi ošetrovatelskou péčí a lékaři. Těší mne také přístup našich mladých lékařek a lékařů. Naučili se už základy řemesla a mají potenciál na to, aby se naše oddělení posouvalo dále.

Dám příklad. Jsme jediná externí posádka záchranné služby, což znamená, že je 24 hodin denně připravená kvalifikovaná zdravotní sestra intenzivní péče a lékař k zásahům mimo naši nemocnici (řeší například transporty závažných případů). Není pro náš personál snadné v kteroukoliv noční či sváteční hodinu neodkladně nasednout do vozidla ZS či do vrtulníku z „tepla jejich domova“.

Musím říci, že obdivuji mé kolegyně z Neonatologického oddělení, které ač mají samy doma dvě či více dětí, neodejdou ze služby, dokud není dětský pacient zcela zajištěn. Nikdy jsem nezaznamenal žádné „mrzoutění“. V těchto situacích poznáte, kdo tu práci má rád více a kdo méně.

Když sedíte v této pracovně, neřešíte pouze happy endy. Je to tak v každém medicínském oboru. Silným momentem pro mě tedy je, když nám rodiče, kteří mají bohužel smutek z úmrtí dítěte, děkují za všechnu snahu a podporu.

V čem vidíte budoucnost neonatologie? Kam se ještě můžete posouvat?

Budoucnost našeho oboru bude o redukci invazivity, především na úsecích intenzivní a resuscitační péče a dalším učení se, jak s těmito děťátkami zacházet. Naše zkušenost je taková, že extrémně nedonošené děti toho dokážou v prvních fázích života mnohem více, než jsme si dříve mysleli. Musíme se více zaměřit na podporu jejich schopností. Můžeme to tedy shrnout do dvou bodů: zmíněná snížená invazivita a větší zapojení rodičů tak, jak je to všude ve světě.

Naším hlavním úkolem je redukce trvalých postižení. Ať už mluvíme o těch drobných, které jsou nejvíce viditelné

(výchovné obtíže, obtíže při výuce), či o těch hrubých, jako je dětská mozková obrna. Na tomto poli neonatologové ve spolupráci s ostatními obory udělali obrovský kus práce. Budeme se dále a více soustředit na optimální podmínky smyslového a neurologického vývoje dětí, aby těch drobných obtíží bylo co nejméně.

Jste v kontaktu s vašimi pacienty? Máte zpětnou vazbu o tom, jak se jim daří?

V celé šíři vidíme naše pacienty do druhého až třetího roku věku. Pravidelně sledujeme děti, které se narodily předčasně či prodělaly nějakou těžkou epizodu. Naším přáním je do budoucna rozšířit toto sledování ve spolupráci s pediatri, optimálně do pěti až šesti let, což je ve světě běžné. To zrcadlo, jak tyto děti vypadají v šesti či dvanácti letech, nám zatím chybí.

Čemu se budete, pane primáři, od ledna věnovat?

Budu dělat to, co mne nyní zajímá nejvíce. Dnes už to není intenzivní a resuscitační péče, kterou jsem žil celý život. Rád bych se věnoval přípravě mladých kolegů a výuce zdravotnických a nezdravotnických profesí. Rád bych, abychom novou generaci vychovávali v duchu jednotné řeči. Tak bude práce nás všech maximálně efektivní.

Budeme vás stále v naší nemocnici potkávat?

Budu zde dále působit na zkrácený úvazek. Těším se, že budu méně úřadovat, budu se snažit zachovat si pozitivní myšlení, neboť veselá mysl byla, je i vždy bude, půl zdraví. (úsměv)

Bc. Iva Nováková, MBA

Oddělení vnitřních a vnějších vztahů

Prim. MUDr. Milan Hanzl, Ph.D. | Foto: Jan Luxič